

ТЕНДЕЦІЇ ТА ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Однією з основних проблем будь-якої країни, коли мова стосується її енергетичного потенціалу, виступає використання альтернативних шляхів видобування енергії. За сучасних умов Україні потрібно вирішувати велику кількість важливих питань, проте особливу увагу слід приділяти енергетичному сектору країни. Все більше однодумців дотримуються ідеї необхідності змінити підхід, ціноутворення, контроль та загалом всю енергетичну систему. Таку ідею підтримують в апараті управління країною, в домогосподарствах, вона є провідною серед науковців та представників бізнесу.

У звіті уряду 2015 року [1, 12 стор.] чітко обговорювалася необхідність зміни та впровадження нової політики щодо енергетичної незалежності. В тому ж році біоенергетична асоціація України проводила аналіз енергетичних стратегій країн ЄС та світу [2], у процесі дослідження підходів інших країн було запропоновано моделі та плани дій для розвитку енергетики України. У свою чергу Алан Райлі, міжнародний експерт з питань енергетики і конкуренції, наголосив, що Україні, насамперед, слід зосередитись на енергоефективності [3]. Також Кабінетом Міністрів України був розроблений законопроект, метою якого стало оновлення списку альтернативних джерел енергії та відповідність законів європейським зразкам[4]. Україна активно приділяє увагу енергетичному питанню та його складовим: альтернативним джерелам енергії та енергетичній безпеці країни, наприклад, у 2015 році від домогосподарств, що встановили сонячні панелі, було вироблено понад 410 тис. кВт за рік. [5], а відсоток відновлювальної енергії від загальної щорічно збільшується. Основним елементом, який заохочує використання альтернативних джерел енергії, є «зелений тариф». Цей тариф дозволяє підприємцям, які виробляють енергію за рахунок відновлювальних джерел продавати її країні за ціною, вищою ніж ринкова, та мати податкові пільги. Зауважимо, що альтернативні джерела енергії підвищують енергонезалежність та енергетичну безпеку країни, що слід врахувати в стратегічному плануванні.

На перший погляд, Україна має тенденцію до підвищення об'ємів альтернативної енергії, проте відсоток від загального видобутку непомірно малий відносно ТЕЦ, які виробляють понад 60% загальної кількості енергії. Що стосується проблем зростання об'ємів «зеленої енергії», зауважимо такі:

- процедура отримання «зеленого тарифу» триває понад один рік [6];
- витрати на отримання «зеленого тарифу» складають понад 500 тис. гривень. [7];
- висока вартість обладнання та устаткування;
- непостійність виплат від державних установ відповідальних за відшкодування.

З урахуванням усіх складових стає зрозуміло, що тенденцій для розвитку альтернативної енергетики дуже мало, тому відсоток приросту відновлювальної енергії буде знижуватись. У 2014 році по даному тарифу було виплачено 7 млрд. гривень, а в 2015 виплати було зменшено законодавчо на 50%, що дуже негативно вплинуло на даний сектор. Слід пам'ятати, що вартість «зеленого тарифу» зафіксована відносно євро.

Отже, коли вся планета намагається змінити джерела енергії на відновлювальні, завдяки своєму унікальному географічному розташуванню Україна має великий потенціал для перетворення сонячної енергії в південних областях, вітрової та гідроенергії по всій країні в електричну, що є вагомим чинником для інвестиційної привабливості. Для ефективного реалізації такого потенціалу слід зробити прозору швидку та дієву схему, як в отриманні «зеленого тарифу», так і у впевненому та постійному прибутку в даному напрямку. Саме підвищення енергоефективності та суттєві зміни в законодавстві стосовно відновлювальної енергії здатне підвищити енергетичну безпеку країни та вплинути на економічні показники.

Література:

1. Звіт уряду 2015. «Здійснюємо реформи змінюємо Україну».[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/document/248704817/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%A3%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%20UPD.pdf>
2. Гелетуха Г.Г.. Аналіз енергетичних стратегій країн ЄС та світу і ролі в них відновлюваних джерел енергії. Аналітична записка БАУ №13. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uabio.org/img/files/docs/uabio-position-paper-13-ua.pdf>
3. Газета тиждень. Інтерв'ю з Аланом Райлі.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Economics/160028>
4. «Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» у 2015 році» від 4 березня 2015р. № 213-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-%D1%80#n9>
5. Впровадження європейської моделі ринку електроенергії сприятиме розвитку в Україні відновлюваних джерел енергії.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248872850&cat_id=244277212
6. 11 кроків до отримання "зеленого" тарифу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tokmaksolar.com.ua/ua/novyny/465-11-krokov-do-otrimannya-zelenogo-tarifu>
7. Програма консультативних послуг IFC у східній Європі і центральній Азії. Як отримати «зелений» тариф. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://saee.gov.ua/documents/green-card.pdf>

Дмитро САВЧУК

Тернопільський національний економічний університет

ПРОСТОРОВО-ТЕРИТОРІАЛЬНА ПРИРОДА ГРОМАД

Одним із найбільш складних і актуальних завдань на шляху демократизації суспільно-політичного життя України є реформування системи місцевого самоврядування, основним суб'єктом якого є громада.

У 2015 році Верховна Рада України прийняла Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Цей закон регулює відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст. Він визначає основні умови добровільного об'єднання територіальних громад: у складі не може існувати іншої територіальної громади, територія має бути нерозривною, має бути розташована в межах однієї області. При добровільному об'єднанні беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, якість та доступність публічних послуг не можуть бути нижчими ніж до об'єднання [1]. Як бачимо, основна частина умов об'єднання громад стосується просторово-територіальних чинників. Учасники проекту «Підтримка децентралізації в Україні» висувають певні рекомендації щодо формування громад, зазначають, що оптимальним є соціально-економічний варіант такого формування, а тому його слід брати як основний. Так, при визначенні меж громад доцільно дотримуватися таких рекомендацій: існуючі сільські ради, як найстійкіші утворення, вкрай небажано розривати; межі громад можуть перетинати існуючі межі районів, якщо при цьому поселення опиняються ближче до центрів громад; бажано, щоби площі новоутворених громад були співмірні; при визначенні меж громад доцільно подбати про те, щоби дороги, які з'єднують поселення, перебували в межах громади; між громадами не повинно бути «білих плям» (це не стосується зони відчуження біля Чорнобиля) [2, с. 62].

До недавнього часу, деякі територіальні громади, враховуючи своє територіальне розташування (різні райони однієї області) і бажання об'єднатися, мали проходити певну процедуру узгодження через обласну раду та Верховну Раду України. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» виключив із Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» частину дев'яту статті 7. У цій статті йшлося, що у випадку, коли до складу